

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΗ 20 ΙΟΥΛΙΟΥ 1961

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
117

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

457. Περί του αναλυτικού και ωρολογίου προγράμματος της Σχολής Νηπιαγωγών. 1
458. Περί άρσεως της αναδοσώσεως έξ έκτάσεως 40 περίπου στρεμμάτων της θέσεως «Λακώματα» της περιφέρειας Σικαραμαγκά. 2

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Περί έναρξεως της ισχύος της μεταξύ Ελλάδος και Ιταλίας Συμφωνίας «περί αεροπορικών μεταφορών». 3

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΩΝ

Διόρθωσις ήμαρτημένων εις τὸ Β. Δ. 450)10.7.1961 «περί κυρώσεως Αναθεωρητικῆς Συμβάσεως Κατασκευῆς Ἔργων Ὑπονόμων Περιούχῃς Πρωτεύουσῆς». . . 4

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

Β. ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 457

Περί του αναλυτικού και ωρολογίου προγράμματος της Σχολής Νηπιαγωγών.

ΠΑΥΛΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

(1)

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῆς παραγρ. 2 τοῦ άρθρου 3 τοῦ Ν. Δ)τος 3997)1959, τὴν γνώμην τοῦ Α.Σ.Ε.Π. περιλαμβανομένην εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 17)8.11.60 πρᾶξιν αὐτοῦ, ὡς καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 143)1961 πρᾶξιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Ὁρησκευμάτων Ὑπουργοῦ, ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν:

Ἄρθρον μόνον.

Ὅρίζεται ὡς κάτωθι τὰ τοῦ αναλυτικοῦ καὶ ωρολογίου προγράμματος τῆς Σχολῆς Νηπιαγωγῶν.

Ι. Ὁρησκευτικά.

Τάξις Α', ὥραι 2.

Κατήχησις.

Σκοπὸς τῆς Ἱερᾶς Κατηχήσεως εἶναι ἡ γνώσις καὶ ἡ προσωπικὴ ἐπιπέδωσις τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, πρὸς δημιουργίαν ὑγιῶς καὶ σταθεροῦ χριστιανικοῦ φρονήματος.

Ἦλη τῆς Ἱερᾶς Κατηχήσεως.

Εἰσαγωγή: Ὁρησκεία: Σπουδαιότης καὶ καθολικότης τῆς Ὁρησκείας.

Ἀνάδειξις τῆς Ὁρησκευτικότητος τῶν Ἑλλήνων. Εἶδη Ὁρησκείων. Ἡ Χριστιανικὴ Ὁρησκεία καὶ ἡ ὑπεροχὴ αὐτῆς ἐναντι τῶν ἄλλων Ὁρησκείων.

Κατήχησις, κατηχηταὶ καὶ κατηχούμενοι. Αἱ κατηχητικαὶ σχολαὶ τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας καὶ τὰ νῦν λειτουργοῦντα Κατηχητικὰ σχολεῖα.

Ἡ γυνὴ ὡς κατηχήτρια.

Ἀναγκαιότης τῆς Ἱερᾶς Κατηχήσεως. Τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως.

Περί Θεοῦ (ἢ Θεολογία): Ἐνδείξεις περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ.

Οὐσία καὶ ιδιότητες τοῦ Θεοῦ. Ὁ Τριαδικὸς Θεός.

Περί κόσμου (ἢ Κοσμολογία): Δημιουργία τοῦ κόσμου, ὕλικὸς καὶ πνευματικὸς κόσμος. Πρόνοια τοῦ Θεοῦ περὶ τοῦ κόσμου ἤτοι συντήρησις καὶ κυβέρνησις αὐτοῦ. Τὸ φυσικὸν καὶ τὸ ἠθικὸν/κακόν.

Περί ἀνθρώπου (ἢ ἀνθρωπολογία): Ἀρχέγονος κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου, παρακοή καὶ πτώσις αὐτοῦ. Κληρονομικὴ μετάδοσις τῆς ἀμαρτίας (προπατορικὸν ἀμάρτημα). Ἡ ἀνάγκη τῆς ἀπολυτρώσεως.

Περί Χριστοῦ καὶ τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ τοῦ ἔργου (ἢ Χριστολογία): Προπαρσκευὴ τῆς ἀνθρωπότητος διὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ Σωτῆρος παρ' Ἰουδαίους καὶ Ἑθνικοῖς. Ἐνανθρώπισις τοῦ Θεοῦ Λόγου. Ἡ Θεία καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις τοῦ Χριστοῦ. Διδασκαλία, Σταύρωσις, Θάνατος, ἀνάστασις, ἀνάληψις καὶ δόξα τοῦ Σωτῆρος. Τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Σωτῆρος.

Περί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος: Ἔργον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὁ Φωτισμὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ θεοπνευστία τῶν Ἀγίων Γραφῶν. Ἡ Παπικὴ διδασκαλία περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (FILIOQUE), ἀντίθετος πρὸς τὴν Ἁγίαν Γραφήν καὶ τὴν Ἱερὰν Παράδοξιν καὶ πρὸς τὴν ρητὴν ἀπαγόρευσιν μετάδοξης τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως ὑπὸ τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Ἡ Ἐκκλησία: Ἀνάγκη τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἐκκλησίας, συνεχίζουσης τὸ Ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Κυρίου. Ὁρισμὸς καὶ ιδιότητες τῆς Ἐκκλησίας.

Αἱ διάφοροι Χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι. Ἡ ὁρθόδοξος ἐκδοχὴ περὶ Ἐκκλησίας ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Παπικὴν καὶ Προτεσταντικὴν.

Τὸ Ἁγιαστικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, ἤτοι ἡ μετάδοσις τῆς Θείας Χάριτος διὰ τῶν Μυστηρίων. Τὰ Μυστήρια γενικῶς καὶ τὰ καθ' ἕνα: Διαφοραὶ ἀπὸ τὰς λοιπὰς χριστιανικὰς Ἐκκλησίας.

Περί μελλούσης ζωῆς (ἢ ἐσχατολογία): Ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν ἢ Β' Παρουσία, ἡ μέλλουσα κρίσις καὶ ἀνασπόμενοι. Ὁ θάνατος ὡς μερικὴ κρίσις δι' ἕνασπον ἀνθρώπον. Ἡ ἀθανασία τῆς ψυχῆς. Ἐνδείξεις περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς.

Ἀνάγνωσις περικοπῶν ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς σχετικῶν πρὸς τὸ ἐκάστοτε ἀναπτυσσόμενον θέμα, ἐφ' ὅσον τοῦτο καθίσταται ἐφικτόν.

Μεγάλου Βασιλείου: Ὅπως ἂν ἐξ Ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων.

Ἰωάννου Χρυσοστόμου: Εἰς Εὐτρόπιον.

Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου: Εἰς τὸ Ἅγιον Πάσχα.

Λειτουργική.

Τάξις Β', ὥραι 2.

Σκοπὸς τοῦ μαθήματος τούτου εἶναι νὰ καταστήσῃ τὰς μαθητρίδας ἰκανὰς νὰ μετέχουν ἐνσυνειδήτως τῆς δημοσίας λατρείας πρὸς θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν των οἰκοδομήν.

Ὑλὴ τῆς Λειτουργικῆς.

Προσευχῆς ἔννοια, εἶδη, ἀξία καὶ καθολικότης. Κατ' ἰδίαν προσευχή, ὁμαδική (οἰκογένεια σχολεῖον). Δημοσία προσευχή ἢ λατρεία. Ἰδιότητες τῆς ἀληθινῆς λατρείας. Ἀπαρχαὶ καὶ ἐξελίξεις τῆς Χριστιανικῆς λατρείας. Ἀνάδειξις τῆς ὑπεροχῆς τῆς Ὁρθοδόξου λατρείας ὑπὲρ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν καὶ Προτεσταντικὴν. Παράθεσις κρίσεων περὶ τῆς ἀξίας τῆς Ὁρθοδόξου λατρείας.

Λειτουργικῆς ὁρισμὸς (διεδνῆς ὁρος)

διαίρεσις καὶ χρησιμότης.

1. Τόποι λατρείας: Ναοί. Οἰκοδομὴ καὶ ρυθμοὶ αὐτῶν. Μέρη τοῦ Ναοῦ. Διακόσμησις τῶν Ναῶν. Βυζαντινὴ ἀγιογραφία. Βαθύτερον νόημα καὶ ἀναγνώρισις τῆς ἀξίας αὐτῆς. Ἰερὰ σκευὴ καὶ ἄμφια.

2. Λειτουργικὰ πρόσωπα: Ἀρχιερεὺς, ἱερεὺς, διάκονος, φάλται. Συμμετοχὴ ἐνεργὸς τοῦ λαοῦ. Ἰερὰ στολαί.

3. Συστατικὰ Θείας λατρείας: (Ἀνάγνωσις Ἀγίας Γραφῆς. Κήρυγμα. Προσευχὴ. Ὕμνοι. Κορύφωμα τῆς Θείας λατρείας ἢ Θεία Λειτουργία μετὰ κέντρον τὴν Θεῖαν εὐχαριστίαν.

4. Ἐκκλησιαστικὸν ἔτος: Ἐορταί (Δεσποτικαί, Θεομητορικαί, Ἐορταί Ἀγίων).

5. Ἰερὰ Ὕμνοι: Προσωπικαὶ αὐτῶν (Τροπάρια, ἀπολυτικά, κοντάκια, κανὼν κλπ.). Ὑμνογράφοι καὶ Ὑμνογραφία. Ἀνάδειξις τῆς ἀξίας τῆς Ὁρθοδόξου Ὑμνογραφίας.

6. Ἰερὰ τελετὰ ἢ ἀκολουθία: ἐν τῷ Ναῷ: (Ἐσπερινός, ὄρθρος, λειτουργία, μυστηριακαὶ ἀκολουθία, παράκλησις, νεκρώσιμος, ἀγιασμός κλπ.).

7. Λειτουργικὰ Βιβλία: Εὐαγγέλιον. Ἀπόστολος. Θ. Λειτουργία. Ὁρολόγιον. Εὐχολόγιον. Παρακλητικὴ. Μηνιαῖα, Τριώδιον κλπ.

8. Θεία Λειτουργία: Ἱστορικὴ ἐπισκόπησις. Οἰκονομία καὶ εὐρεία ἀνάυσις αὐτῆς θεωρουμένης ὡς θεῖου δράματος.

III. Νεοελληνικὴ Γενικὴ καὶ Παιδικὴ Λογοτεχνία.

Τάξις Α', ὥραι 4.

1. Γραμματολογικά: Σύντομος ἀνάπτυξις τῆς ἐξελίξεως τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης τοῦ Λόγου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον. Τὰ κυριώτερα στάδια τῆς Ἑλληνικῆς πνευματικῆς δημιουργίας καὶ οἱ σημαντικώτεροι ἀντιπρόσωποι αὐτῆς κατὰ λογοτεχνικὸν εἶδος.

2. Κείμενα: Ἀνάγνωσις ἐκ καταλλήλου συλλογῆς ἢ καὶ ἐξ αὐτοτελῶν βιβλίων κειμένων ἀπὸ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς κοινῆς Ἑλληνικῆς καὶ ἐξῆς: ἤτοι παπορικὰ κείμενα σχετικὰ πρὸς τὸν πολιτικόν, πνευματικόν καὶ κοινωνικόν βίον καὶ χριστιανικὰ κείμενα ἐξ αὐτοκρατορικῶν καὶ πατριαρχικῶν διαταγμάτων διὰ τὴν παρακολούθησιν χαρακτηριστικῶν σημείων τοῦ ἐθνικοῦ βίου. τοῦ ὕφους τῆς ἐποχῆς των καὶ τῆς γλωσσικῆς συνεχείας. Ἀποσπάσματα ἐκ κειμένων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ὡς Μεγ. Βασιλείου «Πῶς ἂν τις ἀπὸ Ἑλληνικῶν ὠφελοῖτο λόγων» καὶ Ἰωάννου Χρυσοστόμου «Περὶ συνειδήσεως» καὶ ἐξ ἄλλων ἱστορικῶν, Προκοπίου «περὶ κτισμάτων τοῦ Ἰουστινιανοῦ» καὶ ἰδίᾳ τῶν χρονογράφων τῆς ἀλώσεως.

Ἀποσπάσματα τοῦ περὶ παιδῶν ἀγωγῆς Ἰωσήπου Μοισιόδακος τῆς Γεωγραφίας τοῦ Μελετίου. καὶ ἐκ τῶν αὐτοσχελίων στοχασμῶν τοῦ Κοραῆ καὶ τῶν προλεγομένων του εἰς τὴν ἐκδοσιν τῶν Πολιτικῶν τοῦ Ἀριστοτέλους.

Ἀποσπάσματα ἐκ τῶν Ἱστοριῶν Κ. Παπαρρηγοπούλου καὶ Σπ. Λάμπρου. Παραδόσεις καὶ Παροιμίαι ἐκ τῶν ἐκδόσεων Μαρασλῆ καὶ θέματα λογογραφικῆς ὕφης ἐκ τῶν Συμμικτῶν Ν. Πολίτου.

Μῦθοι καὶ παραμύθια καὶ θρύλοι κατάλληλα πρὸς ἐξαγωγήν ἀφηγήσεων εἰς νήπια. Παπαδιαμάντης, Καρκαβίτσας. Πολεμικὰ ἀναγνώσματα Σ. Μελά, Ν. Καρβούνη.

Ἀποσπάσματα ποιητικὰ ἀπὸ τὸν Ἀκριτικὸν κύκλον, ἀπὸ τοὺς στίχους γραμματικῶν Μιχ. Γλυκά, ἀπὸ τὰ Προδρομικὰ ποιήματα, τὸ θρησκευτικὸν δράμα: Ἡ θυσία τοῦ Ἀβραάμ, τὸν Ἐρωτόκριτον, τὴν Ἐρωφίλην.

Δημιῶδη ἄσματα σχετικὰ πρὸς τὴν ἐθνικὴν καὶ οἰκογενειακὴν ζωὴν ἐκ τῶν ἐκλογῶν Ν. Πολίτου, θρήνοι τῆς ἀλώσεως καὶ διαλεκτικὰ ποιήματα διαφόρων περιούχων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, Θράκης, Δωδεκανήσου, Κύπρου, Πόντου. Καπαδοκίας καὶ Κάτω Ἰταλίας.

Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ χρονικὸν τοῦ Πορέως.

Πατριωτικὰ ποιήματα Ρήγα Φεραίου, Σολωμοῦ ἐκ τοῦ Ὕμνου καὶ τῶν Ἐλευθέρων Πολιορκημένων, Κάλβου, Ἄλ. Σούτσου, Α. Ζαλοκώστα, Βιζυνοῦ. Ἐπίσης παιδικὰ τῶν Γιάννη, Περγαλιτῆ, Ἰωάν. Πολέμη, Γ. Δροσίνη, Μ. Στατινοπούλου, Γ. Βιζυνοῦ καὶ ἄλλων.

Ποιήματα Βαλαωρίτου, Παλαμά Στοιχεῖα Στιχομυθίας.

3. Γλωσσικὴ Διδασκαλία: Ἡ γλῶσσα ὡς πνευματικὸν δημιουργήμα. Τὰ στάδια τῆς ἐξελίξεως τῆς Ν. Ἑλληνικῆς Γλώσσης.

Ἡ Κοινὴ. Προφορικὸς καὶ γραπτὸς λόγος. Ἐπιστημονικὸς λόγος καὶ Λογοτεχνικός. Αἱ ζῶσαι Ἑλληνικοὶ διάλεκτοι. Ὁ καθιερωμένοι Ἑλληνικοὶ ἐπιστημονικοὶ ὄροι διὰ τὴν ἀκριβολογικὴν σπουδὴν τῶν καθ' ἕκαστα Ἐπιστημῶν καὶ Τεχνῶν.

Μελέτη τῶν γραμματικῶν φαινομένων τῆς Νέας Ἑλληνικῆς εἰς τὰς διαφόρους φάσεις τῆς ἐξελίξεώς της καὶ συσχετισμοὶ αὐτῶν πρὸς τὰ τῆς Ἀρχαίας καὶ τῶν ζῶσων διαλέκτων, καὶ πρὸς τὰς ἀποκλίσεις τοῦ προφορικοῦ λόγου διὰ τὴν σύλληψιν τῆς ἐνότητος τῆς Ἑθνικῆς γλώσσης καὶ τῆς διαρκούς ἐξελίξεώς της.

Πλουτισμὸς τοῦ λεξιλογικοῦ θησαυροῦ τῶν σπουδαστριῶν διὰ τῆς καταγραφῆς λέξεων, οἰκογενειῶν ριζῶν συνωνύμων, ὁμωνύμων καὶ ἀντιθέτων. Καταγραφή ἐκλεκτῶν φράσεων.

4. Γραπτὰ καὶ προφορικὰ ἔργα καὶ πραγματεῖαι: Ἐπὶ διαφόρων θεμάτων. Ἄρθρα, σύνθεσις μικρῶν θεατρικῶν ἔργων ἐκ τῆς ζωῆς ἢ τῆς ἱστορίας. Ἀσκήσις πρὸς σύνταξιν σχεδίου διατυπώσεως καὶ διαρθρώσεως εἰς παραγράφους ἐνὸς δοθέντος θέματος. Ἀσκήσεις διεξαγωγῆς συζητήσεων διευθυνόμενων καὶ ἀσκήσεις συνδιαλέξεων. Ἐλεγχος τῶν ἀρίστων ἐκφράσεων καὶ τῶν ἀγόνων γενικότητων τοῦ λόγου. Ἀσκήσις εἰς ἐξέυρεσιν θεμάτων πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ εἰς ἐξεικόνισιν σκέψεων μετὰ λογικὴν καθαρότητα. Καλλιέργεια τοῦ προσωπικοῦ ὕφους. Ἀσκήσις εἰς σύνθεσιν μικρῶν ἀπλῶν ποιημάτων, ἰδίᾳ καταλλήλων πρὸς ἀπαγγελίαν εἰς τὰ νήπια. Τήρησις ἡμερολογίου συμβάντων.

Τάξις Β', ὥραι 3.

Γραμματολογικά: Τὰ εἶδη τοῦ πεζοῦ λόγου. Τὰ εἶδη τῆς Ποιήσεως. Τὸ θέατρον. Κείμενα. Ἐκ τῶν διδασκῶν Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ, Φραγκίσκου Σκούφου. Ἠλία Μηλιάτη καὶ τῶν θρησκευτικοῦ περιεχομένου ἔργων Νικηφόρου Θεοτόκη, Εὐγενίου Βουλγάρωος, Ἀλεξ. Παπαδιαμάντη καὶ Ἄλ. Μωραϊτίδου. Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν Ἀδαμ. Κοραῆ, ἐκ τῶν ἱστοριῶν Κ. Παπαρρηγοπούλου καὶ Σπ. Λάμπρου. Ἐκ τοῦ διηγηματικοῦ ἔργου Ἄλ. Παπαδιαμάντη, Γ. Βιζυνοῦ, Ι. Κονδυλάκη, Ἀνδρ. Καρκαβίτσα, Μητσάκη, Δροσίνη καὶ τῶν ὁδοιπορικῶν ἐντυπώσεων Ἐμμ. Λυκούδη καὶ ἐκ τῶν περιγραφῶν Σπ. Μελά τῶν σχετικῶν πρὸς τοὺς ἥρωας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως καὶ τοὺς νεωτέρους πολέμους μας. Ἰωάν. Ψυχάρη ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ Ταξίδι.

Ἐπιστημονικὴ Φιλολογία: Ἐκ τῶν ἔργων Δημ. Αἰγινίτου, Ἀνδρ. Ἀνδρεάδου, Θεοφ. Βορέα, Χρ. Ἀνδρούτσου, Ι. Συκουτρῆ «Ἡμεῖς καὶ οἱ Ἀρχαῖοι», μεταφρ. ἀπὸ ZELINSKY.

Κριτικὴ τῆς Λογοτεχνίας καὶ τῆς Τέχνης: Ροῖδου περὶ τῆς συγχρόνου ἐν Ἑλλάδι ποιήσεως. Κ. Παλαμά. Τὰ πρῶτα Κριτικά. Ἰωάν. Ἀποστολάκη. Τὰ Τραγούδια μας. Ἀχ. Κύρου Θεοτοκόπουλος. Ἀναστ. Ὁρλάνδου Ἀρχιτεκτονικὰ μελέται.

Ποιήματα: Ἀπὸ τὰ Ἄνθη εὐλαθείας τοῦ Φλαγγινιανοῦ Φροντιστηρίου, ἀπὸ τὸ ἔργον τοῦ Σολωμοῦ, Κάλβου. Ἄρ. Βαλαωρίτου.

Ποιήματα Ἐξένης Λογοτεχνίας: Δάντη Κόλασις, μετάφρ. Καλοτσούρου. Γκαίτε Ἰφιγένεια ἐν Ταύροις, μετάφρ. Κ. Χατζοπούλου, Φωσκόλου, Τάφοι, μετάφρ. Καλοτσούρου. Σίλλερ τὸ Δακτυλίδι τοῦ Πολυκράτους, ἡ Καμπάνα μετάφρ. Ἄρσ. Γερωντικού, ξένα Γαλλικά, Ἰταλικά, Γερμανικά κλπ. λυρικά ποιήματα κατὰ μετάφρασιν Βορέα ἢ Λάμψα.

Λυρική Ποίησις: Κ. Παλαμᾶ, Τάφος, Ἐκατὸ φωνές, Δωδεκάλογος τοῦ Γύφτου, Ζαλοκώστας, Δροσίνης, Περσφύρας, Μαλακάσης, Μαβίλης, Γρυπάρης, Κ. Χατζοπούλου, Σικελιανός, Σκίπης, Καβάφης, Πολέμης, Μ. Στασινοπούλου.

Θρησκευτική ποίησις. Παιδική ποίησις: Θεάτρου Ἀποσπάσματα. Ἀπὸ τὴν Φούσταν τοῦ Δ. Βερναδάκη, τὸ Δακτυλίδι τῆς Μάννας Ι. Καμπύση. Τὸν ὄρκον τοῦ πεθαμένου Ζαχ. Παπαντωνίου. Φάουστ τοῦ Γκαίτε μετάφρασις Κ. Χατζοπούλου. Τὴν Τρικυμίαν, τὸν Ἐμπορον τῆς Βενετίας κλπ. κατὰ δόκιμον μετάφρασιν.

Γλωσσικὴ διδασκαλία καὶ γραπταὶ καὶ προφορικαὶ ἀκτῆσεις: Ὡς ἐν τῇ προηγουμένη τάξει. Προσέτι σύνθεσις ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διδασκόμενων ἔργων διαφόρων ἐργασιῶν ἔχοντων ὡς κέντρον τὸ παιδί καὶ τὸ περιβάλλον του καὶ ἀνταποκρινόμενων πρὸς τὸν μυθικὸν κόσμον τῆς παιδικῆς φαντασίας: Σύνθεσις μικρῶν κωμωδιῶν, Δραματιῶν, διηγημάτων, ἡθογραφικῶν διηγήσεων, γραφικῶν περιγραφῶν, ποιημάτων, παραμυθοδραμάτων.

III. Κοινωνικὴ προσαρμογὴ τοῦ παιδὸς τῆς προσχολικῆς ἡλικίας.

Τάξις Β', ὄραι 2.

Ἡ ἔννοια τῆς κοινωνικῆς προσαρμογῆς: Ὑποκειμενικότης καὶ ἀντικειμενικότης εἰς τὸ παιδί τῆς προσχολικῆς ἡλικίας. Ἐγωκεντρισμός. Ἐνδιαφέροντα αὐτοῦ. Προσαρμογὴ εἰς τὸ φυσικὸν περιβάλλον καὶ τὸ περιβάλλον ἀναστροφῆς τοῦ Νηπιαγωγείου. Τάσις πρὸς κτήσιν. Δυσχέρεια προσαρμογῆς λόγῳ τῆς ἡλικίας καὶ ἐξέλιξις τῆς προσαρμοστικότητος τοῦ παιδὸς τῆς προσχολικῆς ἡλικίας. Τὰ κοινωνικῶς ἀπροσάρμοστα καὶ δυστροποῦντα ἄτομα. Τὰ κυριώτερα αἴτια τῶν δυσχερειῶν πρὸς προσαρμογὴν (σωματικὴ κατάσταση, οἰκογενειακὴ προέλευσις καὶ οἰκογενειακὸν περιβάλλον τοῦ παιδὸς, συναισθηματικὰ καὶ ψυχικὰ αἴτια). Ἡ σημασία τῶν πρώτων κοινωνικῶν ἐμπειριῶν διὰ τὴν προσαρμογὴν τοῦ ἀτόμου καὶ τὰ ἐπακόλουθα τῆς ἀτελοῦς κοινωνικῆς προσαρμογῆς διὰ τὸ ἄτομον καὶ τὴν κοινωνίαν.

Ἡ κοινωνικὴ προσαρμογὴ κατὰ τὰ ἔτη τῆς νηπιακῆς ἡλικίας εἰς τὸ περιβάλλον τῆς οἰκογενείας καὶ εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ Νηπιαγωγείου. Μέσα διὰ τὴν προώθησιν αὐτῆς. Ἡ σημασία τῶν συναισθηματικῶν ἐκδηλώσεων. Σχέσεις πρὸς τοὺς ὁμηλικίους καὶ τοὺς μεγαλύτερους. Ἡ προσωπικότης τοῦ πάσης βαθμίδος καὶ ειδικότητος προσωπικοῦ τῶν Νηπιαγωγείων. Σχέσεις ἀναπτυσσόμεναι μεταξὺ νηπίων καὶ ἐνηλίκων ἐν τῷ Νηπιαγωγείῳ.

Συμπεριφορὰ αὐτοῦ πρὸς ὅτι ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτᾶται καὶ πρὸς τοὺς ἐξ ὧν ἐξαρτᾶται. Μέσα τῆς προωθήσεως καὶ ἀναπτύξεως τῶν σχέσεων πρὸς τοὺς ὁμηλικίους. Ἡ σημασία τῶν ἀτομικῶν καὶ ὁμαδικῶν παιγνιδῶν ἐνασχολήσεων διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κοινωνικότητος μεταξὺ τῶν νηπίων καὶ τῆς καλύτερας προσαρμογῆς αὐτῶν πρὸς τὴν ὁμαδικὴν ζωὴν. Ἡ σημασία τῆς ἐνεργοῦ συμμετοχῆς τοῦ νηπίου εἰς τὸ καθημερινὸν πρόγραμμα ζωῆς ἐν τῷ Νηπιαγωγείῳ. Ὁργάνωσις τῆς κοινῆς ζωῆς καὶ ἐργασίας. Ἐφαρμογαί.

IV. Φυσιογνωστικά.

Γενικὴ Βιολογία.

Τάξις Α', ὄραι 3.

1) Σκοπός:

Σκοπὸς τοῦ μαθήματος τῶν Φυσιογνωστικῶν εἰς τὴν τάξιν ταύτην εἶναι ἡ διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν στοιχείων τῆς Γενικῆς Βιολογίας ὑποβοηθήσις τῶν μελλουσῶν νηπιαγωγῶν

πρὸς ἐνατένισιν τῆς ἐξέλιξεως τῶν ἐμβίων ὄντων ἐξ ἀπόπτου ἵνα οὕτω ἀχθῶσιν εἰς μὀρφωσιν ὑγιοῦς κοσμοθεωρητικῆς ἀντιλήψεως.

2) Διδακτέα ὕλη:

Μέρος Ε'. Ὀντογένεια. Φυλογένεια, ἱστοί, ὄργανα, συστήματα, ζῶα καὶ λοιπὰ ἔμβια ὄντα (θίσφαιρα).

2) Ἡ βιολογία εἶναι ἡ ἐπιστῆμη τῆς ζωῆς. Ἰδιότητες τῆς ζωῆς.

3) Ἀπόψεις ὑπὸ τὰς ὁποίας ἡ Γενικὴ βιολογία ἐξετάζει τὰ ἔμβια ὄντα (Παστέρα καὶ ἡ αὐτόματος γένεσις).

Μέρος Β'. 1) Αἱ ζωϊκαὶ λειτουργίαι καὶ αἱ λοιπαὶ θεμελιώδεις ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς.

Παρακολούθησις τῶν ζωϊκῶν λειτουργιῶν εἰς μονοκυττάρους ὄργανισμούς (ἀμοιβᾶς κλπ.).

Μέρος Γ'. Τὸ κύτταρον: 1) Ἱστορικὴ εἰσαγωγή, 2) Πρωτόπλασμα, σύνθεσις αὐτοῦ, μεμβράνη, πυρήν. 3) Πολλαπλασιασμοὶ τοῦ κυττάρου εἰς τὰ φυτὰ, εἰς τὰ ζῶα καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον. Μηχανισμὸς τῆς διαιρέσεως ἄμεσος καὶ ἔμμεσος (φάσεις αὐτῆς).

4) Πῶς ἡ ἐφεύρεσις τοῦ Μικροσκοπίου, ἡ Βιοχημεία, αἱ Ἀκτίνες καὶ τὰ Ραδιοϊσότοπα, συνέτεινον νὰ διεισδύτῃ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ὑφὴν τῆς δομῆς τῶν ὄργανισμῶν ὁ ἄνθρωπος.

Μέρος Δ'. Πολλαπλασιασμοὶ τῶν ὄργανισμῶν: 1) Πολλαπλασιασμοὶ διὰ γενῶν. α) διάκρισις φύλων — σπερματοζώαριον, ὠάριον καὶ ὠόν, γονιμοποίησις, β) μηχανισμὸς τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐμβίων ὄντων, μερφαὶ τοῦ ἐμβρύου, γ) ὁ διὰ γενῶν πολλαπλασιασμοὶ τῶν φυτῶν (ἄνθος, κόκκοι τῆς γύρεως, γονιμοποίησις). δ) μύκητες καὶ βακτήρια καὶ ἡ σημασία αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν, πενικιλλίνη, ζῦμαι καὶ φεράματα διὰ τὴν ζωὴν.

2. α) Πολλαπλασιασμοὶ τῶν ἐμβρίων ὄντων ἄνευ γενῶν (τῶν ζῶων καὶ τῶν φυτῶν), β) ἐμβολιασμοὶ.

Μέρος Ε'. Ὀντογένεια. Φυλογένεια, ἱστοί, ὄργανα, συστήματα, θρέψις, ἀναπνοή, κυκλοφορία, ἔκκρισις, ἐναλλαγή τῆς ὕλης.

Μέρος ΣΤ'. Περὶ κληρονομικότητος: Α'. α) Ὁρισμὸς καὶ ἱστορία εἰσαγωγή τῆς κληρονομικότητος.

β) Νόμοι τῆς Κληρονομικότητος (MENDEL), γ) ἔρμηνεία τοῦ μηχανισμοῦ τῆς κληρονομικότητος τῶν χαρακτήρων, χρωματοσώματα, γόνοι, δ) Νόμοι τῆς κληρονομικότητος εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀποκλειστικῆς μοναδικότητος εἰς τὸ ζῶον ὄν, ε) Μεταβίβασις τῶν ἐπικτητῶν χαρακτήρων, στ) Ἐυγονία καὶ τὸ μέλλον τῆς φυλῆς. Ἐπίδρασις καὶ συνέπειαι τῆς ραδιενεργείας εἰς τὴν κληρονομικότητα τὴν προερχομένην ἐκ τῶν πυρηνικῶν πειραμάτων.

Β'. Σχέσεις μεταξὺ δευτερευόντων χαρακτήρων τοῦ φύλου καὶ ἀναπαγωγικῶν ἀδένων. Σχέσεις μεταξὺ τῶν δευτερευόντων χαρακτήρων τοῦ φύλου καὶ τῶν ὁρμονῶν.

Γ'. Τὸ νευρικὸν σύστημα ἀπὸ τὰ ἀτελέστατα ἔμβια μέχρι τοῦ ἐγκεφάλου τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ ἀπόψεως θέσεως, ποιότητος, ποσότητος καὶ λειτουργίας. Χάσμα μεταξὺ τῶν ἐμβίων ὄντων καὶ τοῦ ἀνθρώπου.

Μέρος Ζ'. α) Ἡ ἱστορία τῆς ζωῆς εἰς τὴν Γῆν.

β) Ὁ προϊστορικὸς ἄνθρωπος εἰς τὰς διαφόρους Γεωλογικὰς ἐποχάς.

γ) Ἡ βιολογία ὡς παράγων πολιτισμοῦ.

Μέρος Η'. Περιβάλλον καὶ ὄργανισμοί. Ἐξάπλωσις τοῦ ὀργανικοῦ κόσμου ἐπὶ τῆς γῆς (ὠκεανοί, θάλασσαι, λίμναι, ποταμοί, ἔρημοι, παρθένα δάση (πανὶς καὶ χλωρίς καὶ πλαγκτόν).

Ἀνασκόπησις τῶν διαχθέντων συνοπτικῶτάτη, ἵνα ἐκ τῆς θεωρήσεως τοῦ κόσμου τῶν ἐμβίων ὄντων, ὑπαγομένων εἰς κατηγορίας καὶ τάξεις διαφόρου βαθμοῦ τελειότητος, καταδειχθῇ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖ τὴν κορωνίδα τῆς δημιουργίας καὶ ὅτι ὡς πεπρωτισμένος διὰ λόγου καὶ πνεύματος ἀποτελεῖ προνομιοῦχον καὶ τελείως διάφορον τῶν λοιπῶν ἐμβίων ὄντων πλάσμα τοῦ Δημιουργοῦ.

V. Διδακτική και Διοίκησης του Νηπιαγωγείου μετὰ πρακτικῶν Ἀσκήσεων.

Ἔτος Α', ὥραι 2.

1) Ἡ ἱστορία τοῦ Νηπιαγωγείου. Φρέμπελ — Μοντεσσόρι — Ντεκρολύ. Τὰ νεώτερα Παιδαγωγικά συστήματα. Διφοροὶ τοῦ Νηπιαγωγείου ἀπὸ τὸ δημοτικὸν σχολεῖον.

2) Τὸ Ἑλληνικὸν Νηπιαγωγεῖον. Ὁ χαρακτήρ αὐτοῦ. Τὸ προσωπικὸν αὐτοῦ. Νηπιαγωγεῖα πόλεων. Νηπιαγωγεῖα ὑπαίθρου. Νηπιαγωγεῖα Βιομηχανικῶν κέντρων. Νηπιαγωγεῖον καὶ οἰκογένεια. Αἱ μεταξὺ τῶν σχέσεις.

3) Νηπιοκομεῖον, Παιδικὸς κήπος, Νηπιαγωγεῖον. Δημιουργία καταλλήλου παιδαγωγικοῦ περιβάλλοντος. Ἐγκαταστάσεις τοῦ Νηπιαγωγείου. Τὸ διδακτήριον, αἱ αἰθούσαι τὰ ἐπιπλα. Ἐγκαταστάσεις Ὑγιεινῆς, λοιπαὶ ἐγκαταστάσεις. Προαύλιον, κήπος, χώρος πρὸς καλλιέργειαν. Περιποιήσις ζῶων καὶ φυτῶν.

4) Ἡ διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ νηπίου καὶ τοῦ παιδὸς μέριμνα. Διάρκεια τῶν ἀπασχολήσεων (κόπωση, διαλείμματα, ἀνάπαυσις).

Ἔτος Β', ὥραι 8.

5) Πρόγραμμα τοῦ Νηπιαγωγείου. Ἡ ἐν τῷ Νηπιαγωγείῳ Παιδαγωγικὴ ἐνασχόλησις τῶν νηπίων. Χειροτεχνικαὶ ἀσχολαὶ καὶ κατασκευαί. Ὑλαι κατασκευῶν. Λοιπαὶ ἐνασχολήσεις: κηπουρικὴ, περιποιήσις ζῶων καὶ φυτῶν, οἰκοκυρικὴ Τακτοποιήσις τῶν ἀτομικῶν ἀντικειμένων ἐκάστου νηπίου καὶ τῶν ἀντικειμένων τῆς τάξεως.

6) Ἡ ἐν τῷ νηπιαγωγείῳ ἀγωγή τοῦ νηπίου. Ἀγωγή τῶν αἰσθησέων. Ἀγωγή τῆς φαντασίας. Ἀγωγή τοῦ χαρακτήρος.

Ἡ μιμητικὴ ἰκανότης τοῦ νηπίου καὶ ἡ παιδαγωγικὴ σημασία αὐτῆς.

7) Τὸ παίγνιον. Ἀτομικὰ καὶ ὁμαδικὰ παίγνια. Παιδαγωγικὰ παίγνια. Ἐλεύθερα παίγνια. Παίγνια ὀπτικά — κινήτικα — ἀκουστικά. Ἀγωνιστικά παίγνια. Παίγνια μιμητικῶς. Τὸ παίγνιδι τῆς κούκλας. Παίγνιδος ἀναπαράστασις διαφόρων ἐπαγγελμάτων. Παίγνιδος σχηματισμοῦ τῶν πρώτων ἀριθμητικῶν ἐννοιῶν (ἐν — πολλὰ — ὀλίγα — περισσότερα — ὀλιγώτερα). Παίγνιδος σχηματισμοῦ στοιχειωδῶν ἐννοιῶν χώρου καὶ χρόνου. Παίγνιδος ἀντιστοιχίας. παίγνιδος διατάξεως.

8) Ἡ γλωσσικὴ ἀγωγή τοῦ νηπίου. Ἐπίμονοι γλωσσικαὶ ἀσκήσεις. Διόρθωσις τῆς προφορᾶς, ὀρθοφωνία. Ἀσκήσεις ἀκοῆς. Γλωσσικὴ ἀγωγή τῶν ξενογλώσσων.

9) Ἡ μουσικὴ ἀγωγή τῶν νηπίων. Μουσικὰ ὄργανα χρησιμοποιήσιμα ἐν τῷ νηπιαγωγείῳ. Ἀπαγγελία ποιημάτων. Τὸ τραγοῦδι, ἡ μουσικὴ ἀκρόασις. Ρυθμικαὶ συνθέσεις διὰ τὰ νήπια.

10) Παιδικὰ ἀφηγήματα. Μῦθοι, παραμύθια, μικραὶ ἱστορίαι. Ἀρχαὶ τηρητέαι κατὰ τὴν ἐκλογὴν τούτων.

11) Ὀπτικοακουστικὰ μέσα χρησιμοποιήσιμα ἐν τῷ νηπιαγωγείῳ.

Ποῖα εἶναι ταῦτα, εἰς ποῖαν ἔκτασιν καὶ κατὰ ποῖον τρόπον δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ὀρθῶς καὶ ἐπιφελῶς ἐν τῷ νηπιαγωγείῳ.

12) Ὑποδειγματικαὶ ἐργασίαι καὶ πρακτικαὶ ἀσκήσεις εἰς τὰ πρότυπα. Καταρτισμὸς προγραμμάτων ἐβδομαδιαίας καὶ ἡμερησίας ἀπασχολήσεως τῶν νηπίων.

VI. Στοιχεῖα Γενικῆς Ψυχολογίας.

Α'. Ἔτος Ὡραι 2.

Ἡ ψυχολογία ὡς ἐπιστήμη. Ψυχολογία καὶ Παιδαγωγικὴ. Μέθοδοι ψυχολογικῆς ἐρεύνης. Ἡ ἐνότης τοῦ ψυχικοῦ βίου. Τὸ νευρικὸν σύστημα. Ὁ νωτιαῖος μυελός, ἐγκέφαλος, νεῦρα. Τὸ νευρικὸν σύστημα τοῦ νηπίου — παιδός. Παιδαγωγικὰ πορίσματα. Σῶμα καὶ Ψυχὴ. Ψυχολογία τῆς γνώσεως. Σημασία τῆς κινήτικότητος:

α) Περίοδος αἰσθητο — κινήτικη (SENSOR — MOTORICE) ὑποδιαιρουμένη εἰς 6 στάδια. μέχρι ἡλικίας 2 ἐτῶν περίπου.

β) Περίοδος PRE—OPERATOIRE, μέχρι ἡλικίας 6 ἐτῶν.

γ) Περίοδος τῶν λογικοκριθμητικῶν πράξεων (OPERATOIRE) μέχρι 12—14 ἐτῶν.

3) Περίοδος τῆς ἀφηρημένης σκέψεως (OPERATIONS FORMELLES), ἐφηβικὴ ἡλικία.

Σχηματισμὸς τῆς ἐννοίας τοῦ χώρου καὶ τοῦ χρόνου καὶ ἀριθμοῦ. Αἰσθήσεις, ἀντίληψις, μνήμη, συνειρμὸς τῶν παραστάσεων, φαντασία, προσοχή, νόησις, γλώσσα. Ψυχολογία τοῦ συναισθηματος. Ἡ σημασία τοῦ συναισθηματικοῦ βίου. Ἀτομικά, κοινωνικά καὶ ἀνώτερα συναισθηματικά. Ψυχολογία τῆς βουλήσεως: Ἐνστικτα, ὄρμη, βούλησις. Συνείδησις. ἀσυνείδητον—χαρακτήρ—προσωπικότης.

VII. Παιδαγωγικὴ Θεωρία.

Τάξις Α', ὥραι 2.

1) Ἡ παιδαγωγικὴ ὡς ἐπιστήμη. Τὸ ἰδιότυπον καὶ αἱ σχέσεις αὐτῆς πρὸς ἑτέρας ἐπιστήμας. Ἡ ἀγωγή. Ἡ ἐννοία τῆς ἀγωγῆς. Τὸ δυνατόν τῆς ἀγωγῆς καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς. Ἡ ἀγωγή ὡς κοινωνικὴ λειτουργία. Ἀγωγή—Μορφωσις. Μορφωτικαὶ ἀξίαι, μορφωτικὰ ἰδεώδη. Ὁ σκοπὸς τῆς ἀγωγῆς. Παράγοντες τῆς ἀγωγῆς. Τρόφιμος—κοινωνία—διδασκαλος.

2) Ὀδηγητικὴ: Ἡ κυρίως ἀγωγή ἢ ὀδηγία. Τὰ μέσα τῆς ἀγωγῆς. Διδακτικαὶ, παιδικαὶ, ἐργασίαι (ἀτομικὴ—ὁμαδικὴ). Τὸ παράδειγμα, ἡ ὑποβολή, ἡ ἐποπτεία. Ἡ ἀσκησις καὶ ἀνάπτυξις συνηθειῶν. Ἐλευθερία, καταναγκασμός. Ἀμοιβαί—νουθεσία—ποιναί.

3) Σχολικὴ ζωὴ. Τὸ ἡθικὸν κύρος καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ διδ(δ)λου. Ἡ καλλιέργεια τῶν ἀτομικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀρετῶν καὶ ἡ καταπολέμησις τῶν ἀντιστοιχῶν ἐλαττωμάτων τῶν παιδῶν. Ἡ κοινότης πνεύματος τοῦ σχολείου καὶ ἡ κοινότης πνεύματος τῆς τάξεως. Ἐσωσχολικὴ καὶ ἑξωσχολικὴ ἐνασχόλησις καὶ θρᾶσις μαθητῶν καὶ διδ(δ)λων. Σχολεῖον, ἐκκλησία, οἰκογένεια.

4) Ἐν ἐπιμέτρῳ: Ὁργάνωσις τῶν σχολείων ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Κράτει καὶ Διοίκησης τῆς Παιδείας.

Σύγχρονα παιδαγωγικὰ ρεύματα. Ἀτομοκρατικὴ καὶ κοινωνιοκρατικὴ ἀγωγή. Ἄτομον καὶ Ἑθνικὸν σύστημα. Ἐπάγγελμα καὶ ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμός. Ἡ διαμόρφωσις χριστιανικῆς καὶ ἑλληνικῆς προσωπικότητος. Ἡ μετὰ τὴν ἐν τοῦ σχολείου ἀποφοίτησιν συνεχὴς αὐτομόρφωσις.

VIII. Ἀνάπτυξις τοῦ παιδὸς τῆς προσχολικῆς ἡλικίας.

Τάξις Α', ὥραι 1.

1) Διαίρεσις τῆς περιόδου τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπου. Σωματικαὶ μεταβολαὶ ἐπιτελούμεναι κατ' αὐτὴν.

2) Ἡ πρὸ τῆς νηπιακῆς ἡλικίας περίοδος ζωῆς. Σημασία αὐτῆς. Σωματικὴ καὶ ψυχικὴ ἐξέλιξις κατὰ τὴν ἐμβρυϊκὴν, νεογενικὴν καὶ βρεφικὴν περίοδον. Φυσιολογικὴ καὶ λειτουργικὴ προσαρμογὴ (ἀφομοίωσις—προσαρμοστικὴ ρύθμισις). Αἱ θεμελιώδεις ψυχοσωματικαὶ ἀνάγκαι τῆς βρεφικῆς ἡλικίας. Ἡ σημασία τῆς παρουσίας τῆς μητρὸς καὶ τοῦ ὅλου οἰκογενεακοῦ περιβάλλοντος διὰ τὴν ὁμαλὴν ψυχικὴν ἐξέλιξιν καὶ συναισθηματικὴν ἰσορροπίαν τοῦ ἀνθρώπου. Κίνδυνοι καὶ ἐπακλόουθα τῆς ἰδρυματικῆς περιβάψεως.

Ἡ νηπιακὴ ἡλικία: Πρώτη καὶ δευτέρα νηπιακὴ ἡλικία. Γενικὸς χαρακτήρισμός αὐτῶν. Ἡ πνευματικὴ ἐξέλιξις τῆς κινήτικότητος, ἡ συναισθηματικὴ ζωὴ, ἡ ἀνάπτυξις τῆς βουλήσεως, ἡ πνευματικὴ ζωὴ καὶ ἐξέλιξις. Ἀνάγκαι τῆς νηπιακῆς ἡλικίας καὶ προβλήματα γεννόμενα κατὰ τὴν ἀντιμετώπισιν αὐτῶν. Σημασία τῆς ὅλης οἰκογενεακῆς ἀτμοσφαιρᾶς καὶ ἰδία τῶν ἐν τῇ οἰκογενεακῇ σχέσεων διὰ τὴν ὁμαλὴν ἐξέλιξιν καὶ ψυχικὴν ὑγείαν τοῦ ἀτόμου. Μορφαὶ ψυχοσωματικῆς ἐνεργητικότητος: Τὸ παίγνιον. Θεωρίαι περὶ τοῦ παιγνίου. Ἐλεύθερα παίγνια νηπίων ὡς βάσις ὁργανώσεως παιγνιωδῶν ἐνασχολήσεων ἐν τῷ νηπιαγωγείῳ. Κατηγορίαι παιγνίων καὶ εἰδικωτέρα σημασία ἐκάστης διὰ τὴν ψυχικὴν ἐξέλιξιν. Κινητὰ, τυποποιημένα ὁμαδικὰ παίγνια, παίγνια «ρό-

λων», παίγνια κατασκευῶν κ.ο.κ. Εἰς τί συνίσταται ἡ ὥριμότης πρὸς ροίτησιν εἰς τὸ σχολεῖον.

Τάξις Β', ὧραι 2.

1) Σύντομος ἐπισκόπησις τῆς ψυχικῆς ἐξελιξέως κατὰ τὴν σχολικὴν ἡλικίαν καὶ τῶν ἀναγκῶν αὐτῆς. Ὑγιεῖς τρόποι πληρώσεως αὐτῶν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ, τῷ σχολείῳ καὶ διὰ τῶν ἐξωσχολικῶν ὀργανώσεων. Ἡ κρίσις τῆς ἐφηβείας καὶ αἷτια προκαλοῦντα αὐτήν.

Συντομωτάτη ἐπισκόπησις τῆς συναισθηματικῆς, τῆς κοινωνικῆς καὶ τῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ τῶν προβλημάτων τοῦ ἀτόμου κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐφηβείας. Ἡ ἀποδρομὴ τῆς περιόδου χαρακτηριστικὰ τῶν νεανικῶν καὶ τῶν ὀριμῶν ἐτῶν.

2) Θεμελιώδεις παράγοντες ὀρίζοντες τὴν ἐξέλιξιν τῆς προσωπικότητος καὶ ἀπεργαζόμενοι τὰς ἀτομικὰς διαφορὰς μεταξὺ τῶν ἀτόμων. Κληρονομικότης, περιβάλλοντα, ἀτομικὴ μοῖρα, κατὰστασις σωματικοῦ ὀργανισμοῦ, ἀγωγή καὶ παιδεία κ. ἄ. Αἱ πνευματικαὶ διαφοραὶ: κατανομή τῶν ἀτόμων ὡς πρὸς τὴν νοημοσύνην. Τὰ αἷτια τῆς διανοητικῆς καθυστέρησεως καὶ βαδμίδες αὐτῆς. Πραγματικὴ καθυστέρησις καὶ ψευδοκαθυστέρησις. Ἐμπειρικὴ καὶ συστηματικὴ διάγνωσις τῆς πνευματικῆς καθυστέρησεως: ἐξωτερικὰ συμπτώματα καὶ γνωρίσματα καὶ πορίσματα ψυχολογικῶν ἐξετάσεων. Αἱ συντηθέσταται μέθοδοι ἐλέγχου τῆς γενικῆς ἐξελιξέως καὶ τῆς μετρήσεως τοῦ βαθμοῦ τῆς νοημοσύνης. Παρεκκλίσεις ὡς πρὸς τὴν συμπεριφορὰν, ψυχοσωματικὰ φαινόμενα, ἀεπιστροφίαι, ἀρητισμὸς, ἐπιθετικὴ συμπεριφορὰ κ.τ.λ. Λανθάνουσα ἰσομοιότης καὶ αἷτια τῶν παρεκκλίσεων. Μέτρα βοηθείας καὶ ἐγκαίρου ἀποκαταστάσεως τῆς ὀμαλῆς ψυχικῆς ἐξελιξέως. Οἱ ἐν Ἑλλάδι ἰατροπαιδαγωγικοὶ σταθμοί. Τὰ κέντρα μαθητικῆς ἀντιλήψεως. Ὁ ρόλος τῆς νηπιαγωγῆς διὰ τὴν ὀμαλὴν ἐξέλιξιν καὶ ψυχικὴν ὑγείαν τῶν ἀτόμων.

ΣΗΜ. Ἡ διδασκαλία τῶν κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ παιδὸς τῆς προσχολικῆς ἡλικίας δεόν νὰ συνδυασθῇ πρὸς παρατηρήσεις ἐν τῷ νηπιαγωγείῳ καὶ πρὸς σχετικὰς γραπτὰς ἐργασίας τῶν σπουδαστριῶν.

ΙΧ. Οἰκιακὴ Οἰκονομία.

Τάξις Α', ὧραι 2.

1) Ἡ ἀτομικὴ καθαριότης: Ἡ σημασία αὐτῆς ἀπὸ ὑγιεινῆς καὶ κοινωνικῆς ἀπόψεως. Ἡ καθαριότης τῶν διαφόρων μερῶν τοῦ σώματος (κεφαλῆς, ὀδόντων, δέρματος, ποδῶν κλπ.). Ὁ καθορισμὸς τῶν διὰ τὴν σωματικὴν καθαριότητα χρησιμοποιούμενων ἀντικειμένων (μυδιῶν, ψηκτρῶν, κτενῶν κλπ.). Καθορισμὸς ἐνδυμάτων καὶ ὑποδημάτων. Αἴθουσα λουτροῦ, νιπτήρες, ἀποχωρητήρια.

2) Ἡ καθαριότης τῆς οἰκίας: Ξεσκόνισμα, σφουγγάρισμα, στίλβωσις πατωμάτων (παρκετάρισμα). Καθορισμὸς ἀντικειμένων καὶ σκευῶν ἐξ ὕαλου, ἀλουμινίου, ἀργύρου, ὀρειχάλκου. Ἀερισμὸς καὶ ἀπολύμανσις τῆς οἰκίας. Φωτισμὸς καὶ θέρμανσις, αὐτῆς.

3) Ἡ καθαριότης καὶ συντήρησις τοῦ ρουχισμοῦ: α) Πλύσιμον (πλυντήρια κοινὰ καὶ ἠλεκτρικά, διάφορα ὑλικά καθαρισμοῦ, ὡς σάπων, τέφρα, χημικαὶ οὐσίαι κλπ.). β) Σιδέρωμα (σίδηρα κοινὰ καὶ ἠλεκτρικά, σιδέρωμα ἀπλῶν ἐνδυμάτων, ἐνδυμάτων μὲ πτυχάς, κεντήματα κλπ.). γ) Διαφύλαξις τοῦ ρουχισμοῦ. Θερινὸς καὶ χειμερινὸς ρουχισμὸς, προφύλαξις τῶν μαλλίνων ὑφασμάτων κλπ.

4) Ραπτικὴ: Μπάλωμα, μαντάρισμα, καρίκωμα. Κομβία καὶ κομβιοδόχαι. Ραφὴ ἐσωρούχων νηπίων, πετσετῶν. Τραπεζομάνδηλα. Δισκόπανα, πετσέτες φαγητοῦ.

Τάξις Β', ὧραι 2.

1) Ἡ Οἰκία: Καθαρισμὸς, διατήρησις ξυλίνων ἐπιφανειῶν ἐπίπλων. Γενικὴ καθαριότης σπιτιοῦ, χρωματισμὸς, στολισμὸς — ἄνθη. Πατώματα, εἶδη πατωμάτων. Καθαρισμὸς καὶ φύλαγμα ταπήτων. Ἀσπρόρουχα, πλύσιμα, διαχωρισμὸς πρὸ τοῦ πλυσίματος, πλύσιμον θρεπτικοῦ ρουχισμοῦ.

2) Ἡ Οἰκοδόμοισις: Κατανόησις τοῦ ρόλου τῆς ἐν τῇ οἰκογενείᾳ καὶ κατὰ τὴν πρόσκλησιν ἢ ὑποδοχὴν ξένων, παράθεσις γευμάτων κλπ. ὡς πρὸς τὴν δημιουργίαν γενικῶς ἀνέτου καὶ εὐχαρίστου περιβάλλοντος.

3) Ραπτικὴ — κεντητικὴ: Ἀπλὰ παιδικὰ φορέματα, γυναικεῖα φορέματα ἀπλὰ, οἰκονομικὰ καὶ καλαίσθητα. Σινδὲ-

νια, μαξιλαροθήκαι, καλύμματα καθισμάτων, παραπετάσματα.

4) Μαγειρικὴ: Καταρτισμὸς καὶ ἐκτελέσεις γεύματος διὰ διαφόρους τύπους οἰκογενειῶν. Διατροφή παιδιῶν προσχολικῆς καὶ σχολικῆς ἡλικίας. Δεξιότητες. Ἀπαραίτητα μέσα, δι' ἀπλήν καὶ εὐπρεπῆ δεξιώσιν. Συνδυασμὸς τροφῶν ἀνωτέρας θρεπτικῆς ἀξίας καὶ χαμηλοῦ κόστους. Χρησιμοποίησις προϊόντων ἐγγυφίου γεωργικῆς καὶ κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς. Διατήρησις φρούτων, λαχανικῶν. Προϋπολογισμοὶ καὶ ἰσολογισμοὶ διαφόρου τύπου οἰκογενειῶν. Οἰκονομία κατὰ τὴν ἀγορὰν τροφίμων καὶ τὴν ἐτοιμασίαν τοῦ φαγητοῦ. Μέθοδοι χρησιμοποίησεως πλεονασμάτων φαγητοῦ.

Χ. Κηπουρικὴ.

(Καλλιέργεια κήπου καὶ ἀνθοκομία).

Α'. Ἔτος. ὧραι 2.

Εἰσαγωγή εἰς τὴν Γεωπονίαν: Ὅρισμός, σκοποί, οἰκονομικὴ σημασία. Τὸ ἔδαφος, τὸ κλίμα καὶ τὸ φυτόν.

Στοιχεῖα Φυσιολογίας τοῦ φυτοῦ: Πῶς ζῆ καὶ πῶς ἀναπτύσσεται τὸ φυτόν. Τὰ μέρη τοῦ φυτοῦ καὶ αἱ λειτουργίαι των. Ἥλιος, φῶς καὶ φωτοσύνθεσις. Πῶς προσλαμβάνονται αἱ θρεπτικαὶ οὐσίαι ἀπὸ τὸ ἔδαφος.

Στοιχεῖα ἔδαφοιολογίας: Τί εἶναι ἔδαφος, πῶς ἐσχηματίσθη. Ἐδαφικοὶ τύποι. Συστατικὰ τοῦ ἔδαφους. Καλλιεργητικαὶ ἰδιότητες τῶν διαφόρων κατηγοριῶν ἔδαφῶν. Παθογενῆ ἔδαφη (ἀλκαλικά καὶ ὄξινα). Βιολογικαὶ ἰδιότητες τοῦ ἔδαφους.

Στοιχεῖα λιπασματολογίας: Τί εἶναι λίπασμα, τύποι λιπασμάτων. Χημικὰ καὶ ζωικὰ λιπάσματα. Λιπαντικαὶ μονάδες, συμβολὴ ἐκάστου τῶν θρεπτικῶν στοιχείων εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ φυτοῦ. Ποῖα λιπάσματα καὶ ποῖαν ποσότητα ἐξ αὐτῶν θὰ χρησιμοποιώμεν εἰς τὰς ἐκάστοτε περιπτώσεις. Πότε πρέπει νὰ γίνωνται αἱ λιπάνσεις. Κόπρος, Χλωρὰ λίπανσις, Ἀγρὰνάψαισις. Ἀμειψισπορά.

Στοιχεῖα Φυτοπαθολογίας: Ἐχθροὶ τῶν φυτῶν (Ἔντομα, φυτικά παράσιτα, μύκητες, βακτήρια, κληρονομικαὶ ἀσθένειαι, ἰώσεις). Καταπολέμησις ἐντόμων καὶ μυκήτων. (Ἐντομοκτόνα, μυκητοκτόνα, παρασιτοκτόνα).

Β'. Ἔτος. ὧραι 1.

Εἰσαγωγή εἰς τὴν Ἀνθοκομίαν: Ὅρισμός, Σκοποί. Γενικὴ σημασία τῶν λουλουδιῶν. Καλλωπιστικὰ φυτὰ καὶ ἄνθη.

Πῶς πολλαπλασιάζονται τὰ καλλωπιστικὰ φυτὰ (διὰ σπόρων, μοσχευμάτων, βολβῶν, κονδύλων, ριζωμάτων, καταβολάδων, ἐμβολιασμοῦ κλπ.).

Ἐκλογή τοῦ ἔδαφους. Λιπάνσεις. Καλλιεργητικαὶ περιποιήσεις, (μεταφυτεύσεις, ἀλλαγὴ γλάστρας, ποτίσματα, σκαλίματα, κάθαρος, κλάδευσις, κορυφολόγημα κλπ.). Ἡ ἀνθοκομία ἐν τῷ κήπῳ, ἐν τῇ αὐλῇ, ἐν τοῖς ἐξώστεις, ἐν τοῖς δωματίοις. Περιγραφή τῶν κυριωτέρων καλλωπιστικῶν φυτῶν. Εἶδη ἀνθοκήπων. Ἐδαφος καὶ τοποθεσία τοῦ ἀνθοκήπου. Ὁ Σχολικὸς ἀνθοκηπος. (Σχεδιασμοὶ καὶ ἐγκαταστάσεις, σχέδια, περίφραξις κλπ.).

Εἰσαγωγή εἰς τὴν Λαχανοκομίαν: Ὅρισμός. Οἰκονομικὴ καὶ γεωργικὴ σημασία. Κατηγορίαι λαχανοκήπων. Ὁ σχολικὸς λαχανοκήπος. Τὸ ἔδαφος τοῦ λαχανοκήπου. Τὸ νερὸ καὶ ὁ λαχανοκήπος. Καλλιέργεια τοῦ λαχανοκήπου. Πῶς σπείρονται καὶ φυτεύονται τὰ λαχανικά. Σπορεία (ψυχρὰ καὶ θερμὰ). Θερμοκήπια. Ποτίσματα. Λίπανσις. Ἀερισμὸς. Ἀραιώμα. Μεταφυτεύσεις εἰς τὸ φυτώριον. Φύτευσις εἰς τὸν λαχανοκήπον. Πῶς λιπαίνομεν τὰ λαχανικά. Ἔντομα καὶ ἀσθένειαι τῶν ἀνθῶν καὶ λαχανικῶν. Καταπολέμησις. Εἰδικὴ περιγραφή τῆς καλλιέργειας τῶν λαχανικῶν (Ἀγγινάρα, ντομάτα, πατάτο κλπ.).

ΧΙ. Ὑγιεινὴ.

(Νοσηλευτικὴ, Παιδοκομία καὶ Ἰδρυματικὴ Πρόνοια).

Τάξις Α', ὧραι 2.

Α'. Σωματολογία.

Μαθήματα 1—6. Σύντομος Σωματολογία καὶ Ὑγιεινὴ τῶν διαφόρων ὀργανικῶν συστημάτων καὶ αἰσθητηρίων ὀργάνων (σκελετοῦ, μυϊκοῦ συστήματος, νευρικοῦ, πεπτικοῦ, ἀναπνευστικοῦ, κυκλοφορικοῦ, ὀράσεως, ἀφῆς κλπ.).

Β'. Γενικὴ Ὑγιεινὴ—Βιοτικαὶ ἀνάγκαι τοῦ ἀνθρώπου.

- Μάθημα 7ον. Ἡ σημασία τῆς κληρονομικότητος διὰ τὴν ὑγίαν τοῦ ἀνθρώπου.
- " 8ον. Τὸ περιβάλλον ὡς παράγων ὑγείας τοῦ ἀνθρώπου.
- " 9ον. Περὶ ἀέρος (φυσικαὶ ἰδιότητες, ἐπίδρασις τῆς θερμοκρασίας ἐπὶ τῆς ὑγείας, τῆς ἀτμοσφαιρικής πίεσεως, ὑγρασίας, ἡλίου, φωτὸς κλπ. χημικὴ σύνθεσις τοῦ ἀέρος).
- " 10ον. Περὶ ὕδατος.
- " 11ον. Περὶ ἐδάφους.
- " 12ον. Περὶ διατροφῆς τοῦ ἀνθρώπου. (Γενικότητες σημασία τῆς διατροφῆς. ὄροι καλῆς διατροφῆς).
- " 13ον. Ζωϊκὰ τρόφιμα, φυτικά, ποτὰ κλπ.
- " 14ον. Περὶ ἐνδυμασίας.
- " 15ον. Περὶ κατοικίας.

Γ'. Περὶ λοιμωδῶν νόσων καὶ μικροβίων.

- " 16ον. Περὶ μικροβίων (μορφή καὶ ζωὴ μικροβίων, ἐστία, δράσις μικροβίων καὶ ἄμυνα τοῦ ὄργανισμοῦ).
- " 17ον. Ἄνοσις, ἐμβόλια, ὄροι.
- " 18ον. Γενικὰ μέτρα κατὰ τῶν λοιμωδῶν νόσων. ἀπολύμανσις.
- " 19ον. Ἐπιδημικὰ μέτρα προφυλάξεως ἀπὸ τὰ τυχρότερα λοιμωδῶν νοσήματα.

Δ'. Κοινωνικὰ νοσήματα.

- " 20ον. Φυματίωσις.
- " 21ον. Ψέλοσις.
- " 22ον. Ἀφροδίσια.

Ε'. Πρῶται Βοήθειαι.

- " 23ον. Κακώσεις μηχανικαὶ (θλάσις, διάστρεμμα, ἐξάρθρωμα, κάταγμα, τραῦμα, αἱμορραγία).
- " 24ον. Δῆγματα ἰοδόλων ἐντόμων καὶ ὄφειν. Δῆγματα λυσσώντων ζώων.
- " 25ον. Κακώσεις θερμοκρασιακῆς (ἐγκαυμα). κρυοπαγήματα, παγοπληξία.
- " 26ον. Κακώσεις Χημικαί.
- " 27ον. Κακώσεις Ἡλεκτρικαί.
- " 28ον. Ἐσωτερικαὶ Αἱμορραγίαι.
- " 29ον. Ἀσφυξίαι.
- " 30ον. Δηλητηριάσεις.

Β' Τάξις, ὄροι 3.

Μαθήματα Θεωρητικῆς Διδασκαλίας Παιδοκομίας.

- Μάθημα 1ον. Χρονικαὶ περίοδοι ἐξελίξεως τοῦ παιδιοῦ.
- " 2ον. Χαρακτηρισμὸς τῆς παιδικῆς ἡλικίας.
- " 3ον. Ἀνάστημα, βάρος.
- " 4ον. Πορεία τῆς Σωματικῆς ἐξελίξεως τοῦ παιδιοῦ.
- " 5ον. Παράγοντες ἐπηρεάζοντες τὴν σωματικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ παιδιοῦ.
- " 6ον. Σημασία παιδοκομίας, ἐπίδρασις τῆς ὑγείας τῶν γονέων ἐπὶ τῆς ὑγείας τῶν τέκνων.
- " 7ον. Ὑγιεινὴ τῆς ἐγκύου.
- " 8ον. Χαρακτηριστικὰ τῆς Βρεφικῆς ἡλικίας.
- " 9ον. Ἄπαραίτητοι φροντίδες ἀμέσως μετὰ τὴν γέννησιν.
- " 10ον. Φυσιολογία καὶ γενικὴ ὑγιεινὴ βρέφους. βάρος, ἀνάστημα καὶ μέτρησις αὐτῶν. Πηγαὶ καὶ ἐξέτασις αὐτῶν.
- " 11ον. Πρώτη ὀδοντοφυΐα. ἐξελίξις καὶ λειτουργία τῶν διαφόρων ὀργανικῶν συστημάτων τοῦ βρέφους. Θερμοκρασία καὶ μέτρησις αὐτῆς. λαλιά, πρῶται κινήσεις, μάστις κλπ.
- " 12ον. Τὸ δέρμα τοῦ βρέφους, ὑγιεινὴ αὐτοῦ, λουτρὰ καὶ τρόποι διενεργείας τῶν.
- " 13ον. Ἐνδυμασία τοῦ νεογνοῦ καὶ τοῦ βρέφους, σπάργανα καὶ σπαργάνωσις.
- " 14ον. Κλίνη τοῦ βρέφους. δωμάτιον, ὕπνος, περίπατοι.
- " 15ον. Διατροφή τοῦ βρέφους. Μητρικὸς θηλασμὸς, τρόπος διενεργείας του. δυσκολίαι μητρικῆς

γαλουχίας. κωλύματα. Πεπτικαὶ λειτουργίαι καὶ ἐπίβλεψις αὐτῶν.

- " 16ον. Κανόνες τῆς μητρικῆς γαλουχίας καὶ συμβάματα κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς.
- " 17ον. Γαλουχία διὰ τροφεῦ, μικτὴ γαλουχία.
- " 18ον. Τεχνητὴ γαλουχία. δυσκολίαι καὶ κίνδυνοι. ἐφαρμογὴ τεχνητῆς γαλουχίας καὶ συμβάματα κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς.
- " 19ον. Ἀποθηλασμός, ἀπογαλακτισμός τρόφιμα πρὸς συμπλήρωσιν καὶ ἀναπλήρωσιν τοῦ γάλακτος. Κανόνες διατροφῆς μετὰ τὸν θοῦ μῆνα.
- " 20ον. Προφυλακτικὸ ἐμβολιασμοί.
- " 21ον. Ἐνδείξεις καὶ τεχνικὴ θεραπευτικῶν μέσων. Μαθήματα Θεωρητικῆς Διδασκαλίας Νοσηλευτικῆς.
- " 22ον. Δωμάτιον ἀρρώστου, ἐπίπλωσις αὐτοῦ, καθημερινὴ περιποίησις ἀρρώστου.
- " 23ον. Θερμοκρασία τοῦ ἀρρώστου. θερμομέτρον. θερμομέτρησις κλπ. πυρετός.
- " 24ον. Κυκλοφορία. σφυγμὸς ἀναπνοή. μέτρησις σφυγμοῦ καὶ ἀναπνοῆς.
- " 25ον. Γενικὰ συμπτώματα ἀπὸ τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος καὶ κυκλοφορικοῦ.
- " 26ον. Γενικὰ συμπτώματα ἀπὸ τοῦ πεπτικοῦ, οὐροποιητικοῦ καὶ νευρικοῦ συστήματος.
- " 27ον. Θεραπευτικὰ μέσα (ἐπίπασις, περιτυλίξεις, ἐπιθέματα καὶ κλύσματα κλπ.).
- " 28ον. Λουτρὰ, καταιονήσεις καὶ τρόπος διενεργείας αὐτῶν.
- " 29ον. Διατροφή τοῦ ἀρρώστου, διαίτα.
- " 30ον. Φάρμακα καὶ τρόπος χορηγήσεως αὐτῶν.
- " 31ον. Ἰδρυματικὴ Πρόνοια: Σημασία τῆς ἰδρυματικῆς προνοίας καὶ ἐξελίξις αὐτῆς.
- " 32ον. Κέντρα μαθητικῆς ἀντιλήψεως. παιδικὰ συστήματα. μαθητικαὶ ἐξοχαί. ὑπαίθρια σχολεῖα.
- " 33ον. Σχολεῖα ἀνωμάτων καὶ καθυστερημένων. Ἰατροπαιδαγωγικοὶ Σταθμοί. Σχολεῖα διαταραχῶν τοῦ λόγου.
- " 34ον. Σχολεῖα κωφῶν, κωφαλάλων. Σχολεῖα τυφλῶν καὶ ἀμβλυκόπων. Σχολεῖα κινητικῆς ἀναπήρων. Πρεβαντόρια.

Θεωρητικὴ Διδασκαλία Σωματολογίας καὶ Γενικῶς Ὑγιεινῆς Ἰδρυματικῆς Πρόνοίας.

Τὰ περὶ Σωματολογίας νὰ διδασκῶν μόνον ἀπὸ ὑγιεινῆς ἀπόψεως μὲ συχνὰς ἀναφορὰς εἰς τὰ διδασκόμενα ἐκτενῶς ἐν τῇ Ἀνθρωπολογίᾳ.

XII. Τεχνικά.

Τάξις Α', ὄροι 3.

I. Ἰχνογραφία.

- 1) Ἰχνογράφησις ἐκ τοῦ φυσικοῦ ἐπὶ γάρτου μὲ μολύβια μαῦρα καὶ ἔγχρωμα. Ἀντικείμενα ἰχνογραφῆσεως: ζῶα, φυτά, νεκρὰ φύσις, διάφορα συμπλέγματα.
- 2) Ἰχνογραφῆσις ἐν προβολῇ: Ἐσωτερικοῦ οἰκιῶν, αἰθουσῶν διδασκαλίας, οἰκοδομημάτων, τοπίων. Ἀσκήσις εἰς τὴν χρῆσιν διαφόρων ὑλκῶν ἰχνογραφῆσεως (τέμπερα, ὕδατοχρώματα, ἐλαιοχρώματα).
- 3) Ζωγραφικὴ: α) Ἀπὸ μνήμης. β) ἀπὸ φαντασίας. γ) ἐκ τοῦ φυσικοῦ. Ἀσκήσις εἰς τὴν ἀνάμειξιν χρωμάτων πρὸς ἐπίτευξιν διαφόρων χρωματικῶν τόνων.
- 4) Ἀσκήσις εἰς τὴν ἰχνογράφησιν σκιαγραφημάτων μὲ σινικὴν μελάνην καὶ μὲ διάφορα ὕδατοχρώματα ἢ ἐλαιοχρώματα.
- 5) Ἀσκήσις εἰς τὴν ἰχνογράφησιν σκηνῶν πρὸς ἐποπτικὴν παράστασιν μύθων, παραμυθιῶν, μικρῶν ἱστοριῶν καὶ διαφόρων ἀφηγημάτων.
- 6) Διακοσμητικὴ: α) Ἑλληνικὰ διακοσμητικὰ σχέδια λαμβανόμενα ἐκ μνημείων, ὑφαντῶν καὶ ἄλλων κατασκευασμάτων λαϊκῆς τέχνης. β) ἀπὸ μελέτην φυσικῶν ἀντικειμένων. ὡς ἀνθέων, καρπῶν κλπ., γ) ἐλευθέρᾳ σύνθεσις διακοσμητικῶν σχεδίων.

II. Χειροτεχνία.

- 1) Χαρτοτεχνία: Ἔργασια ἐπὶ χάρτου χρωματιστοῦ (διπλωματικῆ, χαρτοκολλητικῆ, χαρτοῦφαντικῆ). Ἔργασια ἐπὶ

σκληροτέρου χάρτου (Μπιστόλι), (κεντητική, ραπτική, ύφασματοκολλητική). Έργασιαί ἐπὶ χαρτονίου, (κατασκευὴ γεωμετρικῶν στερεῶν σχημάτων, μικρῶν ἀντικειμένων κλπ.).

2) Ξυλοτεχνία: Διάφοροι κατασκευαὶ ἐν κόντρα πλακέ ἀντικειμένων χρησίμων διὰ τὴν διδασκαλίαν, ὡς καὶ διὰ τὴν διακόσμησιν τῶν αἰθούσων διδασκαλίας, ὅσον καὶ τῆς οἰκίας.

3) Ξυλογλυπτική: Ἐπὶ ξύλου μαλακοῦ. Κατασκευὴ διαφόρων ἀντικειμένων (τραπεζιδίων, κασσετινῶν κ.τ.ο.).

4) Πυρογραφία: Ἄσκησις εἰς τὴν διακόσμησιν διὰ πυρογραφικῶν σχεδίων διαφόρων ξυλίνων ἀντικειμένων.

Τάξις Β', ὥραι 3.

I. Ἰχνογραφία.

Τὰ αὐτὰ ὡς ἐν τῇ Α' τάξει.

II. Χειροτεχνία.

Τὰ αὐτὰ ὡς ἐν τῇ Α' τάξει.

Ἐπὶ πλέον:

1) Πλαστική: Κατασκευὴ ἐν πηλοῦ διαφόρων ἀντικειμένων (BIBELOTS) διακόσμησις αὐτῶν.

2) Κατασκευὴ παιγνιδίων καὶ ἐποπτικῶν μέσων ἐκ διαφόρων ὕλικῶν (ξύλου, πηλοῦ, ὑφάσματος κλπ.). Κατασκευὴ κουκλῶν εἰκονίζουσῶν τὰ διάφορα ἔθνη πρόσωπα τῶν μύθων, παραμυθιῶν, μικρῶν ἱστοριῶν κλπ.

3) Βιβλιοδετική.

4) Γυφοτεχνία.

XIII. Ὡδική.

Μετὰ πρακτικῶν ἀσκήσεων.

Προεισαγωγικὴ ὁδηγία.

1) Θὰ δοθῆ πλήρης ἔννοια ὀλοκλήρου τοῦ θεωρητικοῦ μέρους τῆς Μουσικῆς (ἀνευ λεπτομερειῶν) καὶ θὰ ἐκτελεσθῶν ἀσκήσεις πολλαὶ εἰς τὰς κυριωτέρας κλίμακας (τὰς πλέον ἐν χρῆσει), ἰδιαιτέρως δὲ ρυθμικαὶ ἀσκήσεις εἰς ὅλας τὰς μορφάς.

2) Θὰ διδασθῆ ὁ τρόπος τῆς μεταφορᾶς οἰουδήποτε ἄσματος ἀπὸ τῆς μιᾶς κλίμακος εἰς τὴν ἄλλην (λόγω τῆς διαφορετικῆς μορφῆς τῶν νηπίων).

Τάξις Α', ὥραι 5.

Ἡ μουσικὴ γενικῶς. Φθόγγοι, Κλίμαξ. Κλίμαξ τοῦ Ντό (Τόνοι, ἡμιτόνια). Φθογγόσημα. Πεντάγραμμα. Βοηθητικαὶ γραμμαὶ κλπ. Γνώμων τοῦ σόλ. Μέτρον. Μέτρον 2)4. Διαστήματα γενικῶς. Διαστήματα 2ας. Ἄσκήσεις ρυθμικαὶ καὶ μελωδικαί. Τραγοῦδία με διαστήματα 2ας. Παύσεις 3)4 καὶ 4)4. Ἄσκήσεις ρυθμικαὶ καὶ μελωδικαί. Διαστήματα 3ης ἐν γενικαῖς γραμμαῖς. Ἄσκήσεις — Τραγοῦδία. Διαστήματα 4ης. Ἄσκήσεις — Τραγοῦδία. Σημεῖα ἀλλοιώσεως καὶ ἐνέργεια τούτων (ἡμιτόνιον, τριμυτόνιον, ταύτοσημία κλπ.).

Μείζων κλίμαξ. Σχηματισμὸς μειζῶνων κλιμάκων με διέσεις καὶ ὑφέσεις ἐν γενικαῖς γραμμαῖς. Διαστήματα τῶν μειζῶνων κλιμάκων γενικῶς (ἀνευ λεπτομερειῶν, αἰτινες λεπτομέρειαι δέον ὅπως περιορισθῶν εἰς τὴν φυσικὴν μείζονα τοῦ Ντό). Ὅγδοα. Ἄσκήσεις ρυθμικαὶ καὶ μελωδικαί. Παύσεις ὄγδοον. Ἄσκήσεις. Ἑλληνικὸν μέτρον. Σημεῖα ἐπαναλήψεων. Ρυθμικὴ ἀγωγή καὶ συνηθέστερα εἶδη χρωματισμῶν. Κανόνες δίφωνοι.

Διαστήματα 5ης καὶ 6ης. Ἄσκήσεις. Τραγοῦδία.

Στιγμὴ διαρκείας με ὅλας τὰς μορφάς. Ἄσκήσεις ρυθμικαὶ καὶ μελωδικαί. Δέκατα ἕκτα με τὰς κυριωτέρας μορφάς. Ἄσκήσεις ρυθμικαὶ καὶ μελωδικαί. Διαστήματα 7ης καὶ 8ης. Ἄσκήσεις.

Ἐφαρμογὴ τῶν σημείων ἀλλοιώσεως καὶ ἀσκήσεων. Ἄσκήσεις καὶ τραγοῦδία εἰς ὅλας τὰς μείζονας κλίμακας με διέσεις καὶ ὑφέσεις, ἰδιαιτέρως δὲ εἰς τὰς μείζονας κλίμακας Σόλ, Ρέ, Λά, Μί, Φά, Σι ὑφεις. Μι ὑφεις, Λά ὑφεις. Κανόνες τρίφωνοι. Τραγοῦδία ρυθμικῶς καὶ μελωδικῶς.

Πρακτικὴ ἐκμάθησις τῶν κυριωτέρων θρησκευτικῶν ὕμνων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Τάξις Β', ὥραι 5.

Μέτρον 3)8, 6)8, 7)8 κλπ. Ἄσκήσεις ρυθμικαὶ καὶ με-

λωδικαί. Τρίγχα. Ἄσκήσεις. Ἐλάσσονες κλίμακες (ἀρμον καὶ) ἐν γενικαῖς γραμμαῖς (με ὅσον τὸ δυνατὸν ἐξάρτησι αὐτῶν ἐκ τῶν μειζῶνων). Ἀπλὴ ἐπισκόπησις διαστημάτων ἐλασσόνων κλιμάκων. Ἐλάσσονες μελωδικαί. Ἄσκήσεις. Τραγοῦδία ρυθμικῶς καὶ μελωδικῶς. Γνώμων τοῦ Φα. Ἄσκήσεις. Ἐύρεσις τῆς κλίμακος εἰς ἣν ἀνήκει ἐν ἄσμα.

Μεταφορὰ οἰουδήποτε ἄσματος ἀπὸ τῆς μιᾶς κλίμακος εἰς ἄλλην ὑψηλοτέραν ἢ χαμηλοτέραν, ἰδιαιτέρως δὲ εἰς τὰς φυσικὰς κλίμακας Ντό μείζονα καὶ Λά ἐλάσσονα. Τραγοῦδία ρυθμικῶς καὶ μελωδικῶς. Στοιχεῖα τῆς ἱστορίας τῆς Μουσικῆς.

Στοιχεῖα ἐνοργάνου μουσικῆς: Ἄσκησις εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ἀρμονίου.

Σημ. Διὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος τούτου ἡ ἐργασία θὰ κατανέμεται εἰς κυρίως διδασκαλίαν καὶ εἰς ἀσκήσεις κατὰ τὰ ἐλεύθερα ἀπογεύματα.

XIV. Γυμναστική—Ρυθμική.

Τάξις Α', ὥραι 3.

Εἰς τὴν Α' τάξιν αἱ σπουδαστρίαι ἀσχοῦνται:

α) Δι' ἀσκήσεων τῆς ἐν γένει σωματικῆς ἀγωγῆς, ἀναλόγων πρὸς τὴν ἡλικίαν των, διατιθεμένων πρὸς τοῦτο 2 διδακτικῶν ὥρων ἐβδομαδιαίως καὶ β) δι' ἀσκήσεων τῆς ἐν γένει σωματικῆς ἀγωγῆς ἀναλόγων πρὸς τὴν ἡλικίαν τῶν νηπίων, διατιθεμένης πρὸς τοῦτο 1 διδακτικῆς ὥρας ἐβδομαδιαίως.

Ἐπίσης εἰς τὰς σπουδαστρίαις διδάσκονται στοιχεῖα ἱστορίας τῆς γυμναστικῆς καὶ κινήσιολογίας, καθ' ἃς ὥρας δὲ καθίσταται δυνατὴ ἡ ἀσκήσις τῶν σπουδαστριῶν, λόγω κακοκαιρίας κ.λ.π.

Τάξις Β', ὥραι 3.

Ὡς ἐν τῇ Α' τάξει καὶ ἐπὶ πλέον πρακτικαὶ ἀσκήσεις εἰς τὸ διδάσκειν. Ἡ διδακτέα ὕλη ὡς πρὸς τὰ νήπια περιλαμβάνει μιμητικὰς γυμναστικὰς ἀσκήσεις, ρυθμικὰ καὶ ἄλλα παίγνια καὶ ἐθνικοὺς λαϊκοὺς χορούς.

Εἰς ἃς περιπτώσεις ὑφίστανται ἐν τῷ σχολείῳ ἐγκαταστάσεις ὀργάνων (ἀσκήσεως καὶ ψυχαγωγίας) καταλλήλων διὰ τὴν ἡλικίαν τῶν νηπίων, γίνεται ἀπαραιτήτως χρῆσις καὶ τῶν ὀργάνων τούτων.

XV. Ψυχαγωγία τοῦ παιδὸς τῆς προσχολικῆς ἡλικίας.

Τάξις Α', ὥραι 2.

Ἡ ἐκ λόγων σωματικῶν, ψυχογενεματικῶν καὶ κοινωνικῆς προσαρμογῆς τοῦ παιδὸς τῆς προσχολικῆς ἡλικίας ἐπιβαλλομένη ψυχαγωγία ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς κάτωθι καθοριζομένης ὕλης, δημιουργουμένων τῶν καταλλήλων προϋποθέσεων ἐν τῇ Σχολῇ:

- 1) Μετὰ τὸ ἐλεύθερον παιγνίδι.
- 2) Τοὺς περιπάτους καὶ ἐκδρομάς.
- 3) Τὰς διηγήσεις, τὰ παραμύθια, τὰς λεκτικὰς ἀσκήσεις.
- 4) Τὸν χορὸν καὶ τὸ τραγοῦδι.
- 5) Τὸ θέατρον.
- 6) Τὸ κουκλοθέατρον.
- 7) Μέσα ἐνασχολήσεως καὶ παιγνίδια διὰ τὸ νήπιον.

XVI. Εἶναι Γλώσσαί Γαλλικὰ ἢ Ἀγγλικὰ.

Τάξις Α', ὥραι 3.

Ἄσκησις εἰς τὸ Γαλλιστὶ ἢ Ἀγγλιστὶ διαλέγεσθαι καὶ γραφεῖν ἐπὶ θεμάτων λαμβανομένων ἐκ τῆς ζωῆς, τοῦ σχολείου Ἄναγνωσις καὶ ἀνάλυσις ἐκλεκτῶν διηγημάτων καὶ λυρικῶν ποιημάτων ἰδίᾳ τῶν καταλλήλων διὰ τὴν νηπιακὴν καὶ παιδικὴν ἡλικίαν.

Τάξις Β', ὥραι 3.

Ἄσκησις εἰς τὸ Γαλλιστὶ ἢ Ἀγγλιστὶ διαλέγεσθαι καὶ γράφειν ὡς ἐν τῇ Α' τάξει. Ἄναγνωσις καὶ ἀνάλυσις ἐκλεκτῶν διηγημάτων, λυρικῶν ποιημάτων καὶ δραματικῶν ἔργων. Σύγκρισις τῶν ἀναγνωσθέντων πρὸς ὑπαρχούσας μεταφράσεις τῶν εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν.

Ἰδιαιτέρα μελέτη τῆς νηπιακῆς καὶ παιδικῆς λογοτεχνίας Ἄναγνωσις καὶ ἀνάλυσις βιβλίων καὶ περιοδικῶν παιδικῶν περιεχομένου.

XVII. Άγωγή του πολίτου.

Β' Έτος. Ωραι 2.

Το μάθημα της άγωγής του πολίτου: Γενική εισαγωγή, περιεχόμενον, σκοπός, σχέσις με άλλους κλάδους μαθήσεως.
 Η Πολιτεία: Σκοποί και λειτουργία. Είδη πολιτευμάτων.
 Η έννοια της κυριαρχίας: Έξέλιξις, χαρακτηριστικά, τύποι.

Η έννοια του δικαίου: Η φύσις του νόμου, πηγαι, συστήματα.

Σύγχρονα κυβερνητικά συστήματα: Η πολιτεία και το άτομον.

Σύνταγμα: Το Έλληνικόν Σύνταγμα, αι κυριώτεροι διατάξεις του.

Ψήφος και έκλογαί. Πολιτικά κόμματα: Οργάνωσις, σκοποί, δραστηριότητες.

Η κοινή γνώμη και αι έπ' αυτής επιδράσεις. Αι τρεις εξουσίαι κεχωρισμένως εξεταζόμεναι. Δημόσιαι υπηρεσίαι. Δημοσία Οικονομία. Τοπική αυτοδιοίκησις. Η Έκκλησία της Ελλάδος. Τα καθήκοντα και τα δικαιώματα του Έλληνο πολίτου. Η ασφάλεια της Χώρας. Ένοπλοι δυνάμεις. Διεθνείς σχέσεις, διεθνείς οργανισμοί, διεθνές δίκαιον. Τα Ηνωμένα Έθνη. Αι κυριώτεροι διατάξεις του Χάρτου των Ηνωμένων Έθνών. Τα όργανα του Ο.Η.Ε. Διεθνής Έρυθρός Σταυρός.

Οριολόγιον Πρόγραμμα της Σχολής Νηπιαγωγών.

Τάξις Α' Τάξις Β'

1) Θρησκευτικά	2	2
2) Γενική Νεοελληνική και Παιδική Λογοτεχνία	4	3
3) Κοινωνική προσαρμογή του παιδός της προσχολικής ηλικίας	—	2
Φυσιογνωστικά	3	—
Διδακτική και Διοίκησις του Νηπιαγωγείου μετά πρακτικών άσκήσεων	2	8
Στοιχεία Γενικής Ψυχολογίας	2	—
Παιδαγωγική Θεωρία	2	—
8) Ανάπτυξις του παιδός της προσχολικής ηλικίας κλπ.	1	2
9) Οικιακή Οικονομία	2	2
10) Κηπουρική (καλλιέργεια αήπου και άνθοκαμία)	2	1
11) Υγιεινή (νοσηλευτική, παιδοκομία, ιδρυματική πρόνοια)	2	3
12) Τεχνικά (Ίχνογραφία, Ζωγραφική, Χειροτεχνία, κατασκευή παιγνιδίων)	3	3
13) Ωδική (μετά πρακτικών άσκήσεων, κατά τα έλεύθερα άπογεύματα)	5	5
14) Γυμναστική (Ρυθμική)	3	3
15) Ψυχολογία του παιδός της προσχολικής ηλικίας	2	—
16) Είναι Γλώσσαί	3	3
17) Άγωγή του Πολίτου	—	2
Σύνολον	38	39
	==	==

Σ ημ.: Είς το σύνολον των ώρων περιλαμβάνονται και αι τών άσκήσεων της Ωδικής κατά τα έλεύθερα άπογεύματα.

Είς τον αυτόν επί της Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων Υπουργόν ανατίθεμεν την δημοσίευσιν και εκτέλεσιν του παρόντος Διατάγματος.

Έν Αθήναις τή 25 Ιουνίου 1961.

ΠΑΥΛΟΣ

Β.

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚ. ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΟΙΣ
 Γ. ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ

Β. ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 458

Περί άρσεως της ανάδοσσεως έξ έκτάσεως 40 περίπου στρεμμάτων της θέσεως «Λαχώματα» της περιφέρειας Σκαρφαμαγκά.

ΠΑΥΛΟΣ
 ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Έχοντες ύπ' όψει το άρθρον 150 του Νόμου 4173 «περί Δασικού Κώδικος» και πρότασιν του Ημετέρου επί της Γεωργίας Υπουργού, στηριζόμενη εις την ύπ' αριθ. 523 έ. έ. σύμφωνον γνώμην του παρά τώ Υπουργείω Γεωργίας Τεχνικού Συμβουλίου Δασών και Όρεινής Υδρονομίας, άπεφασίσαμεν και διατάσσομεν:

Άρθρον μόνον.

Αίρομεν την ανάδοσσιν έξ έκτάσεων 40 περίπου στρεμμάτων της θέσεως «Λαχώματα» της περιφέρειας Σκαρφαμαγκά, ιδιοκτησίς Υπουργείου Ναυτικών, περικλειομένης ύπό γραμμής καθοριζομένης δια τών στοιχείων Α.Β.Γ.Δ.Ε.Ζ.Η.Θ.Ι.Κ. Λ.Φ.Χ.Υ.Ω.Α. του προσηρτημένου τώ παρόντι διαγράμματος του μηνός Ιουλίου 1959 ύπό κλίμακα 1:1000 τεθεωρημένου ύπό του Ημετέρου επί της Γεωργίας Υπουργού.

Είς τον αυτόν Υπουργόν ανατίθεμεν την δημοσίευσιν και εκτέλεσιν του παρόντος Διατάγματος.

Έν Κερκύρα τή 10 Ιουλίου 1961

ΠΑΥΛΟΣ

Β.

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΥΠΟΥΡΓΟΙΣ

Δ. ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

(3)

Περί ενάρξεως της ισχύος της μεταξύ Ελλάδος και Ιταλίας Συμφωνίας «περί άεροπορικών μεταφορών».

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Το Β. Υπουργείον Έξωτερικών ανακοινού ότι ή έν Ρώμη ύπογραφέισα την 26 Μαΐου 1956 μεταξύ Ελλάδος και Ιταλίας Συμφωνία περί άεροπορικών μεταφορών, κυρωθείσα δ ά του Νόμου 4160)1961, ΦΕΚ, Α—69)1961 έτέθη έν ισχύί την 1ην Απριλίου 1961, συμφώνως πρός το άρθρον 14 τάτης.

Έν Αθήναις τή 3 Ιουλίου 1961

Έντολή Υπουργού

Ο Γενικός Διευθυντής

Χ. ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΣ—ΠΑΛΑΜΑΣ

Πληρεξούσιος Υπουργός Α'

(4)

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΩΝ

Είς το ύπ' αριθ. 450 Β. Δ. της 10 Ιουλίου 1961 «περί κυρώσεως Αναθεωρητικής Συμβάσεως Κατασκευής Έργων Υπονόμων Περιοχής Πρωτευούσης», το δημοσιευθέν εις το ύπ' αριθ. 113 Φ. Ε. Κ. (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ) της 12ης Ιουλίου 1961, επιφέρεται ή κάτωδι διόρθωσις ήμαρτημένων:

Είς την σελίδα 1108 έν τέλει της ως άνω Αναθεωρητικής Συμβάσεως Κατασκευής Έργων Υπονόμων Περιοχής Πρωτευούσης και μετά τας ύπογραφάς τών κ.κ. Υπουργών το έσφαλιμένως δημοσιευθέν:

«Διά την Άνώνυμον Τεχνικήν Έταιρείαν

Έπί τών Συγκ. και Δημ. Έργων Έπί τών Οικονομικών

Σ. ΓΚΙΚΑΣ Κ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ».

άντικαθίσταται δια του όρδου:

«Διά την Άνώνυμον Τεχνικήν Έταιρείαν

Υδραυλικών και Έξυγιαντικών Έργων

ΗΛΙΑΣ ΚΡΙΜΠΑΣ, ΕΜΜ. ΚΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ».

(Έκ του Έθνικού Τυπογραφείου)